

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Parlamentul Republicii Moldova

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

CONFERINȚĂ REGIONALĂ

Calea spre durabilitatea financiară a organizațiilor societății civile

---

15-16 mai 2018, Chișinău

Finanțarea directă
de către stat a
OSC în Republica
Moldova

Liliana Palihovici

Acest publicație este posibil datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin exclusiv autorului și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.

Finanțarea directă de către stat a OSC în Republica Moldova

Structura studiului

1. Sumar
2. Formele de finanțare directă a OSC in R. Moldova
3. Analiza cadrului legal si normativ care reglementează finanțarea directă a OSC
4. Practici de finanțare directa de către stat a proiectelor OSC
5. Identificarea problemelor existente in mecanismul de finanțare directa a OSC de către stat (în baza chestionarului si a interviurilor)
6. Concluzii
7. Recomandări

Formele de finanțare directă a OSC în R. Moldova

Finanțarea directă - sprijin financiar alocat din bugetul public la nivel central sau local în mod direct către o organizație a societății civile, fiind înscris ca și cheltuială bugetară în anul financiar dat.

Formele de finanțare directă:

Alocațiile de stat/Subvențiile

Granturile pentru proiect

Contractul de prestare a serviciilor

Instituții centrale care implementează programe de finanțare directă

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

**Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și
Mediului**

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

Biroul pentru Relații cu Diaspora (Cancelaria de Stat)

	DENUMIRE PROGRAM	SUMA CONTRACTATA 2017	SUMA pentru CONTRACTARE în 2018
TINERET	1.1 Programul de granturi pentru OSC de tineret	6,076,371.53 MDL	5 820 541,74 MDL
	1.2 Programul „Capitala Tineretului”	1 303 642, 93 MDL	1 384 852, 90 MDL
	1.3 Programului de granturi pentru inițiativele tinerilor la nivel local		3 000 000 MDL
	1.4 Programul de asistenta pentru consolidarea si dezvoltarea Consiliilor Locale de tineret	400 000 MDL	1 000 000 MDL
CULTURA	Programul de granturi pentru asociațiile din domeniul culturii	2 000 000 MDL	3 974 000 MDL
	Suținerea A.O. Casa Republicană de Cultură a Surzilor din Moldova și Centrul Național de Informare și Reabilitare al A.O. Asociația Nevăzătorilor din Moldova.	2 409 200MDL	2 409 200MDL
SANATATE	Fondul de baza CNAM	8 938 834,74 MDL	10 815 606 MDL
	Fondul de profilaxie CNAM	1 795 498 MDL	încă nu este stabilit
SOCIAL	Programul MSMPS de granturi mici in domeniul îmbătrânirii active	100 000 MDL	100 000 MDL
	Alocații de stat/subvenții pentru 4 asociații obștești	15 337 100 MDL	19 602 200 MDL
DIASPORA	Programul de granturi „Diaspora Engagement Hub”	Fondurile nu au trecut prin BRD , ci au fost gestionați de OIM	751 892 MDL
	TOTAL FONDURI CONTRACTATE	38 360 647,2 (1 889 687,05 EUR) **	48 858 292,64* (2 406 812,44 EUR) **

Cadrului legal și normative

- *Codul civil al Republicii Moldova*
- *Legea pentru aprobarea SDSC*
- *Legea nr.837 din 17.05.1996 cu privire la asociațiile obștești & Legea cu privire la fundații*
- *Legea culturii; Legea cu privire la oamenii de creație și uniunile de creație;*
- *Legea cu privire la tineret;*
- *Legea asistenței sociale; Legea cu privire la serviciile sociale; Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități;*
- *Legea privind administrația publică locală; Legea privind descentralizarea administrative;*
- *Legea bugetului de stat ; legea privind achizițiile publice; legea cu privire la parteneriatul public-privat*

Practici de finanțare directa

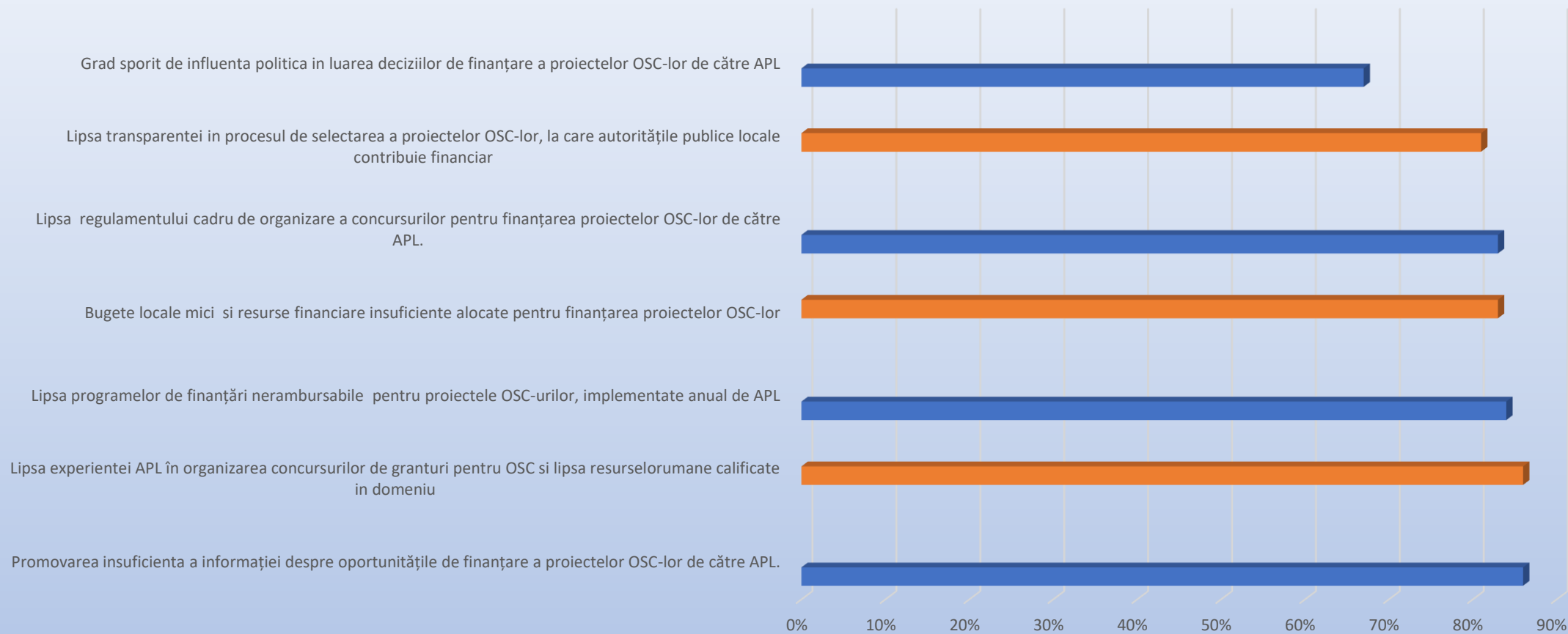
- 1. Granturi pentru organizațiile de tineret**
- 2. Granturi pentru proiectele culturale realizate de OSC**
- 3. Programul de Granturi in domeniul îmbătrânirii active**
- 4. Programul de Granturi “ Diaspora engagement hub”**
- 5. Fondul Ecologic National**
- 6. Fondurile de asigurări obligatorii de asistenta medicala**
- 7. Finanțări directe de la APL**

Problemele majore a sistemului de finanțare a proiectelor OSC de către APC

Principalele probleme ale sistemului de finanțare a proiectelor OSC de către APL

Concluzii

Puncte slabe de ordin juridic:

- Condițiile, formele și procedurile de acordare a finanțării directe sunt abordate diferențiat în legile și actele normative de bază *în raport cu legile și actele normative care reglementează acest mecanism pe dimensiunile sectoriale. Lipsesa de reglementare a unui mecanism clar unic, coerent și transparent pune la îndoială principiul transparenței, al competiției libere și corecte, dar și al egalității de șanse.*
- Legislația stabilește posibilitatea finanțării directe de către stat a OSC, însă nu determină norme și reguli clare de asigurare a acestei finanțări. Constituirea unor bugete și linii de finanțare se face arbitrar, la discreția autorităților finanțatoare fără consultarea cu societatea civilă.
- Categoriile de cheltuieli admise în implementarea proiectelor finanțate de către stat trebuie să fie extinse și ajustate la prețurile pieței serviciilor.

Concluzii

Lacune în planificarea strategică și bugetarea resurselor

- Nu există o corelare între planificarea strategică și bugetară atât la nivel național cât și cel local (Ex.: la nivel local Strategiile și Planurile de dezvoltare a localităților conțin un capitol separat dedicat cooperării cu societatea civilă fără ca mai apoi să aibă vreo reflecție bugetară).
- Finanțarea directă este realizată doar pe câteva domenii, pe când există angajamentul statului de cooperare cu societatea civilă pe toate domeniile de dezvoltare.
- Lipsesc instrucțiunile metodologice pentru autoritățile publice centrale și locale în finanțarea directă a proiectelor OSC.
- Există un mare decalaj între posibilitățile de finanțare oferite de către APC în raport cu ce poate oferi APL.
- Prioritățile de finanțare nu sunt clar stabilite și definitivate

Concluzii

Punctele slabe în transparenta procesului de finanțare directă

- Se constată o deficiență a mecanismului de comunicare între APC și OSC, în special în cazurile situațiilor de criză. Este necesară perfecționarea mecanismului de consultare și de dialogului dintre APC și OSC și delegarea responsabilității pentru asigurarea acestui proces unui departament/ direcții în cancelaria de stat și secretarului general de stat din fiecare finister.
- Sursele de informații și canalele de comunicare pentru promovarea informației despre programele de finanțare directă sunt insuficient dezvoltate.
- Majoritatea instituțiilor publice finanțatoare nu organizează evenimente de informare despre programele lor de finanțare directă.
- Termenul, prevăzut de legea 837, pentru organizarea concursurilor de selectare a proiectelor nu este respectat.

Concluzii

Proceduri si administrarea procesului.

- Criteriile generale de evaluare și selectare a proiectelor, stabilite prin legea cu privire la asociațiile obștești, nu se regăsesc în totalitate în regulamentele de finanțare a proiectelor OSC.
- Unele fonduri care oferă finanțare directă atât pentru APL ,APC cât și pentru OSC nu prevăd condiții distincte de finanțare pentru fiecare categorie de aplicant.
- Regulile de stabilire a contribuției financiare a OSC la bugetul proiectului sunt neclare .
- Nu toate programele de granturi admit cheltuieli administrative de implementare a proiectului si au reguli diferite de debursare a fondurilor . Întârzierea transferării tranșelor stabilite de contract.
- Insuficiența resurselor umane calificate in APC si APL perturbază buna implementare a mecanismului de finanțare directă.
- Calitatea proiectelor depuse la concurs nu totdeauna corespunde așteptărilor instituției finanțatoare.
- Nu exista un sistem bine organizat de monitorizare și evaluare a proiectelor implementate de către OSC, făcând astfel imposibilă aprecierea eficienței și impactului după implementare.

Recomandări

Ajustări legislative si normative

- Modificare legii cu privire la guvern, la capitolul competentelor Cancelariei de stat , pentru ai atribui responsabilitatea de coordonare a implementării strategiei de dezvoltare a societății civile;
- **Modificarea legii 837** cu privire la asociațiile obștești pentru a include principiile, formele, cotele contribuțiilor financiare a OSC și descrierea procedurilor de acordare a finanțării directe de către stat OSC;
- Introducerea în legea bugetului de stat anual a prevederii pentru finanțarea programului de dezvoltare a societății civile. Bugetarea mijloacelor pentru implementarea SDSC;
- Modificarea legislației pentru introducerea prevederii cu privire la crearea liniilor sectoriale de finanțare directă a programelor a OSC.
- Modificarea cadrului normativ pentru a diversifica categoriile de cheltuieli admise în implementarea proiectelor finanțate de stat.

Recomandări

Ajustări legislative si normative (continuare)

- Elaborarea regulamentului- *cadru* pentru finanțare directă a proiectelor OSC ,în baza prevederilor legii 837
- Revizuirea regulamentelor existente de finanțare directă de către stat a programelor /proiectelor organizațiilor societății civile pentru ajustarea lor la prevederile legii 837 cu privire la asociațiile obștești la capitolul termeni de promovare a informației despre concursul de proiecte, criterii de evaluare a proiectelor și pentru a exclude condițiile nefavorizante pentru OSC .
- **Planificarea strategică si bugetarea resurselor**
- Extinderea domeniilor de cooperare între stat și OSC cu finanțarea directă a proiectelor. Revizuirea regulamentelor de finanțare a FDR, FEE, Alocațiilor pentru reintegrarea țării etc., în scopul atragerii OSC în calitate de parteneri de implementare și includerea lor în lista aplicanților eligibili.
- Elaborarea si dezvoltarea conceptului de finanțare de lungă durată/ multianuală.
- Dezvoltarea mecanismelor de încurajare a autorităților publice locale să planifice mijloace și să lanseze programe de finanțare directă a OSC

Recomandări

Transparenta procesului

- Instituirea și atribuirea responsabilității de asigurare a dialogului constat al instituției cu reprezentanții societății civile secretarului general de stat din fiecare minister.
- Publicarea pe pagina web a instituției finanțatoare a informației despre concursul de proiecte, lista proiectelor câștigătoare și sumele acordate fiecărui proiect precum și raportului cu rezultatele obținute în proiectele finanțate.
- Diversificarea canalelor de distribuire a informației despre programele de finanțare directă a OSC de către stat.

Recomandări

Proceduri si administrarea procesului

- Dezvoltarea planurilor de cooperare cu societatea civila pe fiecare domeniu, ceea ce ar permite identificarea nevoilor și necesităților reale pe domenii, în raport cu care să fie realizată și bugetarea mijloacelor pentru finanțare directa.
- Organizarea anuală a instruirilor pentru funcționarii publici responsabili de gestionarea programelor de finanțare directă din fiecare instituție finanțatoare (APC și APL).
- Dezvoltarea mecanismelor ce contribuie la consolidarea capacitaților OSC de scriere și implementarea proiectelor din fondurile guvernamentale. Un prim pas ar fi instruirile organizate odată cu lansarea fiecărui concurs de proiecte și acceptarea cheltuielilor de administrare a proiectelor la costuri eligibile pentru finanțare.

Recomandări

Proceduri si administrarea procesului (continuare)

- Eficientizarea mecanismului de transfer al fondurilor de către instituția finanțatoare pentru a evita abaterea de la graficul stabilit în contractul de finanțare. Excluderea/evitarea practicii de implementare a proiectelor „în avans”.
- Elaborarea sistemului de monitorizare și evaluare a implementării proiectelor finanțate de stat. Monitorizarea indicatorilor cost-beneficiu vor ajuta autoritățile finanțatoare în determinarea impactului finanțării acordate și stabilirea noilor priorități de finanțare.
- Externalizarea funcției de monitorizare si evaluare a proiectelor finanțate de stat.
- Elaborarea si aplicarea formularelor unice pentru raportare narativa si financiara pentru proiectele finanțate din bugetul public național.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Parlamentul Republicii Moldova

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

#road2sustainability

VĂ MULȚUMESC!

Această conferință este co-organizată împreună cu Parlamentul Republicii Moldova.

Organizarea conferinței este posibilă datorită ajutorului generos al poporului american prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în cadrul Programului „Parteneriate pentru o Societate Civilă Durabilă în Moldova” (MPSCS), implementat de FHI 360 în parteneriat cu Centrul European pentru Drept Necomercial (ECNL). Conferința este cofinanțată de Proiectul “Monitorizarea progresului, abilitarea acțiunii”, implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul este responsabilitatea organizatorilor și nu neapărat reflectă viziunile USAID, ale Guvernului SUA, ale Uniunii Europene sau ale Parlamentului Republicii Moldova.